

Svar (24/ 2 2000)

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Miljøstøtten til Østeuropa har med god succes satset på at begrænse forureningen fra en lang række alvorlige kilder. Det kræver en detaljeret programmering med modtagerlandene, hvor disse selv bidrager til at prioritere projekterne og tilmed selv finansierer betydelige dele af projekterne. I sådanne projekter er der brug for konsulenter, men det betyder ikke, at de har sat sig på bevillingerne, så græsrodderne ikke kan få en rolle. Typisk er græsrodderne stærke i en anden type af projekter om information, formidling, holdningsbearbejdning etc. Og i disse sammenhænge bliver det stadig vigtigere, at vi får græsrodderne i Østeuropa og i Danmark længere frem på banen jf. i øvrigt Folketingets vedtagelse om øststøtten af 4. maj 1999.

Når man ser på den samlede danske miljøstøtte til Østeuropa siden 1991, så ser det umiddelbart ud til, at græsrodsprojekterne udgør en lille del. Men dertil kommer projekter, hvor græsrodderne har bidraget til andres projekter, og ydermere har både danske og østeuropæiske græsrodder deltaget i mange seminarer, workshops, studieture m.v. - specielt indenfor det grønne område.

I den eksterne evaluering af den danske miljøstøtte, der blev foretaget i 1998, indgik en nærmere vurdering af 3 græsrodsprojekter, som alle blev positivt vurderet. Udover det grønne område har græsrodderne spillet en rolle indenfor lokal Agenda 21 og erfaringsudveksling mellem danske og østeuropæiske græsrodder, og Miljøstyrelsen har generelt været tilfreds med de gennemførte projekter.

Fra NGO side er det fremført, at de nye regler for ansøgning om støtte nærmest er umulige at leve op til for græsrodsbevægelser. Det er korrekt, at reglerne blev strammet op i sommeren 1999, hvilket skete på baggrund af krav fra Rigsrevisionen. For ikke at udelukke nogen blev der ved samme lejlighed udarbejdet et format for projektidéer, som indbyder til en dialog med Miljøstyrelsen på et tidligere tidspunkt i ansøgningsprocessen. Det sigter mod både at spare ressourcer for ansøgerne og rådgive ansøgerne om de nødvendige formalier i relationer til egentlige ansøgninger. I denne forbindelse har vi i mange sammenhænge valgt at hjælpe græsrodsprojekter mere end konsulentprojekter. De nye ansøgningsregler administreres således fleksibelt.

Det bør nævnes, at ingen græsrodsprojekter er blevet afvist, fordi de ikke levede op til ansøgningsformatet. Og selv før reglerne blev revideret sidste år, modtog vi kun få ansøgninger fra græsrodsorganisationer. Det er altså næppe de nye regler, der udgør det største problem.

Visse græsrodsbevægelser har endvidere påpeget, at det skulle være et problem, at forslag om græsrodsprojekterne skal godkendes af modtagerlandets centrale miljømyndigheder. Selvom der principielt kunne være et problem her, har det i praksis ikke givet anledning til nogen problemer. Miljøstyrelsen har oftest fremlagt græsrodsprojekter for modtagerlandene med henvisning til, at det er en del af den danske profil, at græsrodsprojekter bliver fremmet. Det har betydet, at projekterne er blevet accepteret af modtagerlandene. I mange tilfælde, ofte i projekter der dækker flere lande, er modtagerlandene først blevet orienteret, når projektet er blevet godkendt i Miljøstyrelsen, og det har heller ikke givet problemer. Baggrunden herfor er, at miljøadministrationerne i mange af modtagerlandene efterhånden har erkendt, at græsrodsbevægelserne er deres bedste allierede i den nationale politiske debat.

Græsrodsprojekterne har traditionelt koncentreret sig mest om naturområdet. Jeg ser meget gerne, at NGO-indsatsen øges og udbredes - bl.a. i forbindelse med støtte til implementering af Århuskonventionen om borgernes miljøret-tigheder, men også på andre områder. Derudover er der behov for en større og mere aktiv deltagelse i projekter om implementering af EU-direktiver, internationale konventioner samt i emner på den globale scene, hvor de danske græsrodder i meget højere grad end i dag kunne indgå i et samarbejde med græsrodder fra Østeuropa og NIS-landene.

Netop på den baggrund vil Miljøstyrelsen nu indlede et tættere samarbejde med Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC), som er det regionale østeuropæiske center for NGO-aktiviteter. REC har stor erfaring i gennemførelsen af mindre NGO-projekter i Østeuropa. Miljøstyrelsen vil støtte et program for mindre projekter, som vil blive administreret af REC. Dette vil forhåbentlig også bidrage til et tættere samarbejde mellem danske og østeuropæiske græsrodsbevægelser.

I uge 5 afholdt Miljøstyrelsen et seminar for de danske græsrodder med det formål dels at øge de danske græsrodsbevægelses viden og interesse for miljøsamarbejde i Østeuropa dels